

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

خلاصه گزارش بانک جهانی درباره اصلاح یارانه‌های سوخت: یافته‌ها و درس‌های آموخته‌شده

(مجموعه گزارش‌های نهادهای بین‌المللی (۲۳))

آذر ۱۴۰۳

شناسنامه گزارش

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

عنوان:

خلاصه گزارش بانک جهانی درباره اصلاح یارانه‌های سوخت: یافته‌ها و درس‌های آموخته شده
(مجموعه گزارش‌های نهادهای بین‌المللی (۳))

مدیریت دیپلماسی اقتصادی و آینده پژوهی

تاریخ انتشار: آذر ۱۴۰۳

واژه‌های کلیدی: یارانه‌های سوخت، بانک جهانی، تجربه آنگولا، یارانه‌های جهانی سوخت، یارانه‌های غیرمستقیم، تأثیرات اجتماعی

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

فهرست مطالب

۵	خلاصه کاربردی
۸	مقدمه
۸	۱. روندها و تأثیرات اقتصادی یارانه‌های جهانی سوخت
۸	۲. تأثیرات اجتماعی و بخشی اصلاح یارانه‌ها
۹	۳. درس‌هایی از مطالعات موردی جهانی: عوامل موفقیت و شکست
۱۱	۴. تجربه آنگولا در اصلاح یارانه‌ها
۱۱	۵. پیشنهادات سیاستی و جهت‌گیری‌های آینده
۱۲	نتیجه‌گیری

خلاصه کاربردی

گزارش اخیر بانک جهانی درباره اصلاح یارانه‌های سوخت به تحلیل روندها، تأثیرات و چالش‌های اصلاح یارانه‌های انرژی می‌پردازد. این گزارش با ارائه نمونه‌های جهانی، از جمله بررسی دقیق تجربه آنگولا، عوامل موفقیت یا شکست در اصلاحات را شناسایی کرده و راهکارهای عملی برای سیاست‌گذاران ارائه می‌دهد. این گزارش بر اهمیت تعادل میان کارایی اقتصادی و عدالت اجتماعی تأکید دارد و به سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا برنامه‌های اصلاحی کارآمد و متعادل تدوین کنند.

۱. روندها و تأثیرات اقتصادی یارانه‌های جهانی سوخت

یارانه‌های سوخت طی دهه‌های اخیر به شدت افزایش یافته‌اند. از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۲، یارانه‌ها از ۵.۴ درصد به ۷.۱ درصد تولید ناخالص داخلی رسیدند. یارانه‌های غیرمستقیم ۸۲ درصد و یارانه‌های مستقیم ۱۸ درصد از کل یارانه‌ها را تشکیل می‌دهند. این سیاست‌ها بیشتر به نفع ثروتمندان بوده، به گونه‌ای که سهم آن‌ها از یارانه‌ها شش برابر بیشتر از فقرا است. علاوه بر این، یارانه‌ها پیشرفت زیست‌محیطی را کند کرده‌اند؛ حذف آن‌ها می‌تواند انتشار کربن را ۲۱ درصد و آلودگی هوا را ۵۵ درصد کاهش دهد. همچنین، این یارانه‌ها ظرفیت دولت‌ها برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و خدمات عمومی را کاهش می‌دهند.

۲. تأثیرات اجتماعی و بخشی اصلاح یارانه‌ها

یارانه‌های سوخت برای بخش‌هایی مانند حمل‌ونقل حیاتی هستند. به عنوان مثال در آنگولا، حذف یارانه‌ها قیمت نهاده‌های صنعت ماهیگیری را تا ۲۳.۴ درصد و حمل‌ونقل را ۲۰ درصد افزایش داد. مصرف‌کنندگان فقیر که به ماهی به عنوان منبع اصلی پروتئین وابسته‌اند، به‌طور ویژه تحت تأثیر قرار می‌گیرند. بدون اقدامات جبرانی، اصلاحات ممکن است فقر و نابرابری را تشدید کرده و موجب مقاومت اجتماعی شوند.

۳. دلایل موفقیت و شکست در اصلاح یارانه‌ها

مطالعه ۲۸ مورد اصلاح یارانه نشان داد که ۱۲ مورد موفق، ۱۱ مورد نیمه‌موفق و بقیه ناموفق بوده‌اند. عوامل موفقیت شامل:

- برنامه‌های جبرانی: اصلاحات موفق با برنامه‌های انتقال نقدی همراه بودند که تأثیر افزایش قیمت‌ها را بر خانوارهای آسیب‌پذیر کاهش دادند.
- آگاهی بخشی عمومی: اطلاع‌رسانی مؤثر درباره مزایای اصلاحات به اعتمادسازی عمومی کمک کرد.
- اجرای تدریجی: اصلاحات مرحله‌ای که از بخش‌های با حساسیت کمتر آغاز شدند.

• ظرفیت نهادی: سیستم‌های قوی برای مدیریت و نظارت بر اجرای اصلاحات وجود داشتند.

دلایل شکست شامل:

- عدم اطلاع‌رسانی مناسب.
- ناکارآمدی یا فقدان برنامه‌های جبرانی.
- ضعف در ساختارهای اجرایی و اداری.
- مقاومت سیاسی و اجتماعی.

۴. تجربه آنگولا در اصلاح یارانه‌ها

آنگولا در سال ۲۰۲۳ با افزایش ۸۷.۵ درصدی قیمت بنزین و ۴۸ درصدی قیمت دیزل، اصلاح یارانه‌ها را آغاز کرد. این اصلاحات موجب افزایش ۵.۲ درصدی قیمت‌ها شد و بر بخش‌های ماهیگیری و حمل‌ونقل اثر گذاشت. در عین حال، حذف کامل یارانه‌ها می‌توانست صرفه‌جویی ۱.۳ تا ۲.۲ درصدی از تولید ناخالص داخلی به همراه داشته باشد. با تخصیص ۳۰ درصد از این صرفه‌جویی به اقدامات جبرانی، دولت می‌توانست شوک‌های قیمتی را جبران کند. با این حال، ضعف زیرساخت‌های روستایی و کمبود مدارک هویتی برای اجرای برنامه‌های جبرانی، چالش‌هایی اساسی ایجاد کرد.

۵. پیشنهادات سیاستی

برای موفقیت در اصلاح یارانه‌های سوخت:

۱. اجرای تدریجی: اصلاحات را از بخش‌هایی با حساسیت سیاسی کمتر آغاز کنید.
۲. برنامه‌های جبرانی هدفمند: انتقال منابع نقدی به خانوارهای فقیر برای کاهش اثرات شوک‌های قیمتی ضروری است.
۳. ارتباطات عمومی: اطلاع‌رسانی شفاف درباره ناکارآمدی یارانه‌ها و منافع اصلاحات اهمیت دارد.
۴. تقویت زیرساخت‌های اداری: ایجاد سیستم‌های کارآمد برای مدیریت و نظارت بر اصلاحات، به‌ویژه در مناطق روستایی.

در نهایت آنکه اصلاح یارانه‌های سوخت فرصتی برای کاهش فشار مالی دولت‌ها، بهبود پایداری زیست‌محیطی و ترویج رشد عادلانه فراهم می‌کند. با این حال، این اصلاحات باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که اهداف اقتصادی را با عدالت اجتماعی متعادل سازند. تجربه آنگولا نشان می‌دهد که اقدامات

جبرانی، اطلاع‌رسانی شفاف و اجرای تدریجی برای موفقیت اصلاحات ضروری است. دولت‌ها با بهره‌گیری از تجربیات جهانی می‌توانند برنامه‌های مؤثری تدوین کنند که هم منافع اقتصادی بلندمدت و هم عدالت اجتماعی را تأمین کند.

مقدمه

گزارش اصلاح یارانه های سوخت که اخیراً از سوی بانک جهانی منتشر شده به تحلیل یافته‌های کلیدی درباره روندهای جهانی یارانه سوخت، تأثیرات اجتماعی و اقتصادی آن‌ها و چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی اصلاح این یارانه‌ها می‌پردازد. در این گزارش با بهره‌گیری از مطالعات موردی جهانی و بررسی دقیق تجربه آنگولا، عوامل کلیدی موفقیت یا شکست در اصلاح یارانه‌ها شناسایی شده و پیشنهادهای عملی برای سیاست‌گذاران ارائه شده است. این تحلیل همچنین پیامدهای مالی، اجتماعی و زیست‌محیطی یارانه‌ها و اصلاح آن‌ها را بررسی کرده و نقشه راهی برای دستیابی به تعادل میان کارایی اقتصادی و عدالت اجتماعی ارائه می‌کند. با توجه به ضرورت اصلاح یارانه های سوخت در کشور و پیچیدگی انجام آن، یافته‌های این گزارش می‌تواند به سیاستگذاران کمک کند.

۱. یارانه‌های جهانی سوخت: روندها و تأثیرات اقتصادی

در طول سال‌ها، یارانه‌های سوخت به‌طور قابل توجهی افزایش یافته و تحت تأثیر نوسانات قیمت جهانی نفت و سیاست‌های داخلی قرار گرفته‌اند. بین سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۸، قیمت نفت چهار برابر شد و در سال ۲۰۲۲ به اوج ۱۱۴ دلار در هر بشکه رسید. در همین دوره، یارانه‌های جهانی سوخت از ۵.۴ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۵ به ۷.۱ درصد در سال ۲۰۲۲ افزایش یافتند. یارانه‌های مستقیم ۱۸ درصد کل یارانه‌ها را تشکیل می‌دهند، در حالی که یارانه‌های غیرمستقیم با ۸۲ درصد برتری دارند. کشورهایی مانند ونزوئلا، اوکراین و قرقیزستان بیشترین درصد تولید ناخالص داخلی خود را به یارانه‌ها اختصاص داده‌اند که به ترتیب به‌طور میانگین ۳۸، ۳۰ و ۲۵ درصد بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۲ بوده است.

در حالی که هدف از یارانه‌ها تثبیت قیمت انرژی و حمایت از فعالیت‌های اقتصادی است، این سیاست‌ها اغلب پیامدهای ناخواسته‌ای به همراه دارند. یارانه‌ها به‌طور نامتناسبی به نفع ثروتمندترین اقشار جامعه هستند؛ به‌طوری که ۲۰ درصد ثروتمندترین خانوارها شش برابر بیشتر از ۲۰ درصد فقیرترین خانوارها از یارانه‌ها بهره‌مند می‌شوند. علاوه بر این، یارانه‌ها پیشرفت زیست‌محیطی را به تأخیر می‌اندازند، زیرا حذف آن‌ها می‌تواند انتشار جهانی کربن را ۲۱ درصد و آلودگی هوا را ۵۵ درصد کاهش دهد. از منظر مالی، یارانه‌ها ظرفیت دولت‌ها را برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، آموزش و بهداشت کاهش داده و توسعه بلندمدت را تضعیف می‌کنند.

۲. تأثیرات اجتماعی و بخشی اصلاح یارانه‌ها

یارانه‌های سوخت برای برخی بخش‌ها و اقشار آسیب‌پذیر بسیار حیاتی هستند و اصلاح آن‌ها از نظر سیاسی و اجتماعی حساس است. به‌عنوان مثال، در آنگولا، صنعت ماهیگیری که ۵۷ درصد نهاده‌های آن

به نفت وابسته است، در برابر حذف یارانه‌ها آسیب‌پذیری بالایی دارد. مصرف ماهی ۴۷ درصد پروتئین حیوانی را تأمین می‌کند و این رقم برای فقیرترین خانوارها به ۶۷ درصد می‌رسد. به‌طور مشابه، بخش حمل‌ونقل که مصرف‌کننده اصلی سوخت‌های یارانه‌ای است، با افزایش قابل‌توجه هزینه‌ها مواجه خواهد شد و این امر به‌طور مستقیم بر هزینه‌های خانوارها و فعالیت‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارد.

حذف یارانه‌ها بدون جبران کافی، خطر افزایش فقر و نابرابری را در پی دارد. مقاومت عمومی در اصلاحات گذشته اغلب ناشی از تأثیرات فوری بر قیمت‌های مصرف‌کننده و معیشت بوده است. رسیدگی به این نگرانی‌ها مستلزم مداخلات هدفمند برای کاهش اثرات شوک‌های قیمتی بر گروه‌های آسیب‌پذیر است.

۳. درس‌هایی از مطالعات موردی جهانی: عوامل موفقیت و شکست

چندین اصلاح یارانه‌های سوخت که در دهه‌های اخیر اجرا شده‌اند، موفق یا تا حدی موفق بوده‌اند. تحلیل‌های ارائه‌شده توسط FAD، AFR، FAD، و FAD (۲۰۱۳) نمونه‌هایی از اصلاحات یارانه قیمت انرژی در دهه‌های اخیر را بررسی می‌کند. این تحلیل ۲۸ دوره اصلاحی را در نظر گرفته و بین اصلاحات موفق (که به کاهش پایدار یارانه‌ها منجر شده‌اند) و اصلاحات ناموفق (که اندکی پس از شروع متوقف شده‌اند) تمایز قائل می‌شود. همچنین اصلاحات نیمه‌موفق به مواردی اشاره دارد که یارانه‌ها برای حداقل یک سال کاهش یافته‌اند، اما مجدداً بازگشته‌اند یا همچنان یک مشکل اساسی باقی مانده‌اند.

از میان ۲۸ دوره بررسی‌شده، ۱۲ مورد به‌عنوان اصلاحات موفق و ۱۱ مورد به‌عنوان اصلاحات نیمه‌موفق طبقه‌بندی شده‌اند. اصلاحات موفق یارانه سوخت شامل آفریقای جنوبی در دهه ۱۹۵۰، برزیل در بازه ۲۰۰۱-۱۹۹۰ و فیلیپین در سال ۱۹۹۶ می‌شود. اصلاحات نیمه‌موفق شامل مواردی همچون نامیبیا در سال ۱۹۹۷، اندونزی در سال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۰۸، پرو در سال ۲۰۱۰، موریتانی در سال ۲۰۱۱، غنا در سال ۲۰۰۵، نیجر در سال ۲۰۱۱ و نیجریه بین سال‌های ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ است. با این حال، در اندونزی بین سال‌های ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۳ و موریتانی در سال ۲۰۰۸، کاهش یارانه‌ها با مخالفت‌های عمومی مواجه شد و اصلاحات ناکام ماند.

بیشتر اصلاحات موفق یارانه‌های سوخت با اقدامات اجتماعی همراه بوده‌اند تا اثر افزایش قیمت‌ها بر خانوارها را کاهش دهند. در مقاله‌ای نویسندگان، ۳۱ مورد اصلاحات یارانه انرژی^۱ در کشورهای در حال توسعه طی دو دهه (۱۹۹۱-۲۰۱۲) را بررسی کرده‌اند. نویسندگان نشان دادند که همه اصلاحاتی که در کاهش یارانه‌ها شکست خوردند، زمانی اتفاق افتاده‌اند که اعتراضات قابل‌توجهی رخ داده و هیچ اقدام جبرانی موازی صورت نگرفته است، در حالی که همه اصلاحاتی که با برنامه‌های جبرانی نقدی همراه بودند، موفق یا حداقل تا حدی موفق بوده‌اند.

به‌عنوان نمونه، در اندونزی، برخلاف تلاش‌های دیگر برای افزایش قیمت انرژی در سال‌های ۱۹۹۸، ۲۰۰۰ و ۲۰۰۲ که منجر به اعتراضات گسترده و خشونت‌آمیز شد، اصلاح یارانه در سال ۲۰۰۵ موفق بود. دولت بخشی از صرفه‌جویی مالی را برای جبران افزایش هزینه‌های زندگی خانوارهای فقیر از طریق برنامه‌های کمک اجتماعی اختصاص داد. به‌طور مشابه، اصلاحات یارانه انرژی در ایران در سال ۲۰۱۰ واکنش منفی قابل‌توجهی ایجاد نکرد، که تا حد زیادی به دلیل اجرای برنامه انتقال نقدی بود. در مقابل، اصلاحات سال ۲۰۱۹ به دلیل عدم اطلاع‌رسانی قبلی و عدم جبران افزایش قیمت‌ها، با مخالفت‌های گسترده روبه‌رو شد. علاوه بر این، اقدامات سال ۲۰۱۰ منجر به کاهش قابل‌توجه فقر ملی شد. دو برنامه Bonogas در جمهوری دومینیکن نیز با جلب حمایت عمومی و اتحادیه‌های قدرتمند در بخش حمل‌ونقل، هزینه یارانه‌ها برای دولت را به‌طور قابل‌توجهی کاهش داده‌اند.

تحلیل ۲۸ مورد اصلاح یارانه سوخت عوامل کلیدی موفقیت و نقاط ضعف را برجسته می‌کند:

۱. عوامل موفقیت:

- مکانیزم‌های جبران مؤثر: اصلاحات موفق اغلب شامل برنامه‌های انتقال نقدی هدفمند برای جبران اثرات بر اقشار آسیب‌پذیر بودند. به‌عنوان مثال، اصلاحات اندونزی در سال ۲۰۰۵ با ارائه انتقال‌های نقدی مستقیم، پذیرش عمومی را تسهیل کرد.
- ارتباطات عمومی و آگاهی‌بخشی: آموزش شهروندان درباره ناکارآمدی‌های یارانه‌ها و مزایای اصلاحات به اعتمادسازی عمومی و کاهش مقاومت کمک کرد. اصلاحات ایران در سال ۲۰۱۰ با ترکیب انتقال نقدی و اطلاع‌رسانی مؤثر، به کاهش فقر کمک کرد.
- اجرای تدریجی: حذف تدریجی یارانه‌ها، از بخش‌هایی که حساسیت سیاسی کمتری دارند، مقاومت عمومی را کاهش داده و زمان لازم برای سازگاری را فراهم می‌کند.
- ظرفیت نهادی: سیستم‌های اداری قوی، رایانه کارآمد جبران‌ها و نظارت بر تأثیرات اصلاحات را تضمین کردند.

۲. دلایل اصلی شکست:

- نبود ارتباطات: ارتباطات ضعیف منجر به اعتراضات گسترده شد، همان‌طور که در اصلاحات اندونزی اخیرا دیده شد.
- جبران ناکافی: مکانیزم‌های جبران ناکافی یا ضعیف نتوانستند اثرات بر گروه‌های آسیب‌پذیر را

کاهش دهند.

- حاکمیت ضعیف: چارچوب‌های اداری ناکارآمد، اجرای اصلاحات و ارائه مزایا را به تأخیر انداختند.
- مقاومت سیاسی: مخالفت شدید از سوی بخش‌های تأثیرپذیر یا تردید عمومی، اغلب اصلاحات را متوقف کرد.

۴. تجربه آنگولا در اصلاح یارانه‌ها

تجربه اخیر آنگولا نمونه‌ای از چالش‌ها و فرصت‌های گسترده‌تر در اصلاح یارانه‌ها است. در سال ۲۰۲۳، دولت قیمت بنزین را ۸۷.۵ درصد و قیمت دیزل را ۴۸ درصد افزایش داد که منجر به افزایش تجمعی ۵.۲ درصدی قیمت‌ها شد. قیمت‌ها در بخش ماهیگیری ۱۹.۴ تا ۲۳.۴ درصد و در بخش حمل‌ونقل ۲۰ درصد افزایش یافت. با این حال، حذف کامل یارانه‌ها می‌تواند برای آنگولا صرفه‌جویی ۱.۳ تا ۲.۲ درصدی از تولید ناخالص داخلی به همراه داشته باشد. با اختصاص ۳۰ درصد از این صرفه‌جویی، دولت می‌تواند شوک‌های قیمتی در بخش‌های ماهیگیری و حمل‌ونقل را کاملاً جبران کند.

با وجود این، اصلاحات آنگولا با موانع مهمی مواجه شد. مناطق روستایی، که بیشتر جمعیت آسیب‌پذیر را شامل می‌شوند، به دلیل زیرساخت‌های ضعیف و نبود مدارک هویتی، اجرای برنامه‌های جبران را دشوار می‌سازند. برنامه Kwenda که برای مقابله با این چالش‌ها طراحی شده بود، نیاز به ظرفیت اداری قوی‌تر و دسترسی گسترده‌تر را نشان داد.

۵. پیشنهادات سیاستی و جهت‌گیری‌های آینده

برای تضمین موفقیت در اصلاح یارانه‌های سوخت، سیاست‌گذاران باید رویکردی متعادل اتخاذ کنند که هم کارایی اقتصادی و هم حفاظت اجتماعی را اولویت بخشد. پیشنهادات شامل:

- اجرای تدریجی و مرحله‌ای اصلاحات را در بخش‌های با حساسیت سیاسی کمتر آغاز کنید تا مقاومت کاهش یابد.
- جبران هدفمند: برنامه‌های انتقال نقدی قوی برای محافظت از خانوارهای آسیب‌پذیر در برابر شوک‌های قیمتی ایجاد کنید.
- آگاهی‌بخشی عمومی: شهروندان را درباره ناکارآمدی یارانه‌ها و مزایای بلندمدت اصلاحات آگاه کنید.
- تقویت ظرفیت اداری: سیستم‌ها را برای ارائه کارآمد جبران، به‌ویژه در مناطق روستایی و کم‌برخوردار، بهبود بخشید.

نتیجه‌گیری

اصلاح یارانه‌های سوخت فرصتی برای کاهش محدودیت‌های مالی، کاهش آسیب‌های زیست‌محیطی و ترویج رشد عادلانه فراهم می‌کند. با این حال، این اصلاحات باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که اهداف اقتصادی را با عدالت اجتماعی متعادل سازند. تجربه آنگولا اهمیت جبران مؤثر، ارتباطات شفاف و اجرای تدریجی را نشان می‌دهد. با بهره‌گیری از موفقیت‌ها و شکست‌های جهانی، دولت‌ها می‌توانند اصلاحاتی طراحی کنند که منافع اقتصادی و اجتماعی بلندمدتی را به همراه داشته باشد و در عین حال اختلالات کوتاه‌مدت را به حداقل برساند.

۱- دلایل موفقیت و شکست در ۳۱ مورد اصلاح یارانه سوخت که در مقاله مورد اشاره در بالا بررسی شده‌اند عبارتند از:

عوامل موفقیت

اندونزی ۲۰۰۵: موفقیت به دلیل اجرای برنامه یارانه نقدی به نام بانتوان لانگسونگ تونای که به خانوارهای فقیر برای جبران افزایش قیمت‌ها کمک کرد.

ایران ۲۰۱۰: یارانه نقدی به ۹۵ درصد جمعیت قبل از افزایش قیمت‌ها باعث کاهش مخالفت عمومی و کاهش فقر شد.

جمهوری دومینیکن ۲۰۰۸: اجرای برنامه‌های بونوگاس که به خانوارهای فقیر و رانندگان حمل‌ونقل هدفمند کمک کرد، حمایت عمومی و اتحادیه‌ها را جلب و هزینه‌های دولت را کاهش داد.

غنا ۲۰۰۵: اصلاحات موفق پس از اعتراضات ۲۰۰۳ با استفاده از یارانه نقدی و هدف‌گذاری دقیق.

لهستان ۱۹۹۸: موفقیت در تلاش دوم با یارانه نقدی پس از شکست در سال ۱۹۹۰.

موریتانی ۲۰۱۲: موفقیت پس از اعتراضات در جریان اصلاحات ۲۰۰۸ با معرفی اقدامات جبرانی.

یمن ۲۰۰۸: اصلاح یارانه‌ها با یارانه نقدی پس از شکست‌های قبلی در سال ۲۰۰۵.

اردن ۲۰۰۵: پرداخت‌های جبرانی گسترده به ۷۰ درصد جمعیت حمایت عمومی را تضمین کرد.

برزیل ۱۹۹۶: موفقیت با وجود اعتراضات، به دلیل اقدامات جبرانی هدفمند.

ترکیه ۱۹۹۸: اجرای تدریجی و استفاده از اقدامات جبرانی باعث موفقیت شد.

آفریقای جنوبی دهه ۱۹۹۰: رویکرد مرحله‌ای مقاومت‌ها را کاهش داده و امکان سازگاری تدریجی را فراهم کرد.

دلایل شکست

اندونزی ۱۹۹۸: افزایش ناگهانی قیمت‌ها در بحران مالی آسیا منجر به اعتراضات گسترده و تغییر رژیم شد.

ایران ۲۰۱۹: افزایش ناگهانی قیمت‌ها بدون جبران قبلی، اعتراضات را به دنبال داشت.

اکوادور ۲۰۱۹: عدم جبران فوری و نادیده گرفتن نگرانی‌های گروه‌های بومی منجر به اعتراضات گسترده و لغو اصلاحات شد.

موریتانی ۲۰۰۸: عدم وجود اقدامات جبرانی و مخالفت عمومی گسترده باعث شکست شد.

نیجریه ۲۰۱۲: اعتراضات عمومی به دلیل ارتباطات ضعیف و نبود استراتژی‌های جبرانی مؤثر.

سودان ۲۰۲۰: تلاش‌های اصلاحی در پی نارضایتی عمومی و جبران ناکافی شکست خورد.

مصر ۲۰۰۸: مقاومت بالا به دلیل نبود ارتباطات مناسب و برنامه‌های انتقال نقدی.
ونزوئلا دهه ۲۰۰۰: وابستگی عمیق به یارانه‌ها باعث اعتراضات گسترده علیه اصلاحات شد.
آنگولا ۲۰۱۹: ضعف زیرساخت‌های روستایی و نبود جبران کافی باعث مقاومت شد.
مکزیک ۲۰۰۸: شکست به دلیل ارتباطات ناکافی درباره مزایای اصلاحات.
پاکستان ۲۰۱۲: مقاومت عمومی ناشی از ناکارآمدی در مکانیزم‌های انتقال نقدی.

موارد نیمه‌موفق

اندونزی ۲۰۰۳: اصلاحات جزئی پس از اعتراضات در سال ۲۰۰۲ موفقیت‌آمیز بود؛ اقدامات جبرانی محدود مقاومت را کاهش داد.
پرو ۲۰۱۰: موفقیت در کاهش یارانه‌ها اما چالش‌هایی در حفظ حمایت عمومی.
نامیبیا ۱۹۹۷: مخالفت اولیه با اجرای تدریجی کاهش یافت و موفقیت نسبی حاصل شد.
غنا ۲۰۰۳: اعتراضات مانع اصلاح شد، اما اصلاحات بعدی در سال ۲۰۰۵ موفق بود.
موریتانی ۲۰۱۱: اقدامات تدریجی مخالفت را کاهش داد اما به‌طور کامل اعتماد عمومی را جلب نکرد.
یمن ۲۰۰۵: شکست اولیه به دلیل عدم جبران؛ موفقیت نسبی در اصلاحات بعدی با انتقال نقدی.
ترکیه ۱۹۹۴: اجرای تدریجی موفقیت متوسطی به همراه داشت، هرچند چالش‌هایی باقی ماند.